Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0332
(mr. D.P.C.M. Hellegers, voorzitter en mr. C.I.S. Dankelman, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 7 juli 2020
Ingediend door	: mevrouw [consument 1] en de heer [consument 2], verder te noemen de consumenten
Tegen	: De Nederlandse Voorschotbank B.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 22 april 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering (gedeeltelijk) toegewezen
Bijlage 1	: Uitspraak Commissie van Beroep van Kifid, nr. 2019-005
Bijlage 2	: Uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447

Samenvatting

Variabele rente doorlopend krediet. De consumenten hebben in 2007 een doorlopend kredietovereenkomst afgesloten bij (een rechtsvoorganger van) de bank. De consumenten stellen dat zij, op basis van de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid, recht hebben op een hogere rentecompensatie dan door de bank reeds is toegekend. De commissie wijst de vordering van de consumenten gedeeltelijk toe.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consumenten; 2) de aanvullende stukken van de consumenten; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consumenten en 5) de dupliek van de bank.

1.2 De consumenten zijn in deze zaak vertegenwoordigd door professioneel gemachtigde de heer mr. E.N.A. van Kuijeren. De bank is in deze zaak vertegenwoordigd door professioneel gemachtigde de heer mr. V.H. Affourtit.

1.3 De commissie is van oordeel dat het gelet op de rechtsvorming die in eerdere uitspraken reeds heeft plaatsgevonden niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. Daarom zal de klacht op grond van de stukken worden beslist, waarbij omwille van de eenvoud en de proceseconomie frequent zal worden volstaan met een verwijzing naar een redenering die is te vinden in die eerdere uitspraken. De belangrijkste uitspraken in dit verband zijn als bijlagen aan deze uitspraak gehecht.

1.4 De consumenten en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consumenten hebben op 12 november 2007 een overeenkomst van doorlopend krediet gesloten met een rechtsvoorganger van de bank met een kredietlimiet van € 50.000,00 en een effectief rentetarief van 6,9% op jaarbasis (hierna: het krediet).

2.2 In de kredietovereenkomst is bepaald:

"Kredietnemer is over de bedragen, die hij op grond van deze overeenkomst schuldig zal zijn, een kredietvergoeding verschuldigd, zoals die telkens door kredietgever zal worden vastgesteld, welke van dag tot dag wordt berekend, met dien verstande dat de in rekening te brengen vergoeding de volgens de Wet op het Consumentenkrediet toegestane kredietvergoeding nimmer zal overtreffen."

2.3 In de op de kredietovereenkomst van toepassing verklaarde algemene voorwaarden is in artikel 11 het volgende bepaald:

"De rente, welke door de kredietgever aan de kredietnemer over het debetsaldo in rekening wordt gebracht, kan door de kredietgever worden aangepast. Wijzigingen van het rentepercentage zullen kenbaar gemaakt worden op het overzicht van de kredietnemer."

2.4 Uit het ingebrachte overzicht van de in rekening gebrachte kredietrente blijkt dat deze als volgt is gewijzigd:

Wijzigings datum	Contract Nummer	Contract Jaar Rente Nominaal Percentage	Contract Maand Rente Nominaal Percentage	Contract Jaar Rente Effectief Percentage
29-11-2007	[redacted]	6,7320%	0,5610%	6,9%
1-1-2008	[redacted]	7,6680%	0,6390%	7,9%
1-4-2008	[redacted]	8,4120%	0,7010%	8,7%
1-6-2008	[redacted]	8,9640%	0,7470%	9,3%
1-11-2008	[redacted]	9,3360%	0,7780%	9,7%
1-12-2008	[redacted]	8,8680%	0,7390%	9,2%
22-6-2009	[redacted]	7,9440%	0,6620%	8,2%
15-10-2009	[redacted]	7,3920%	0,6160%	7,6%
1-5-2014	[redacted]	7,6920%	0,6410%	8,0%
10-4-2018	[redacted]	8,0640%	0,6720%	8,4%
3-4-2020	[redacted]	0,0000%	0,0000%	0,0%
3-5-2020	[redacted]	6,1629%	0,5136%	6,3%
15-5-2020	[redacted]	0,0000%	0,0000%	0,0%
29-5-2020	[redacted]	6,1629%	0,5136%	6,3%

2.5 In de uitspraak Commissie van Beroep Kifid, nr. 2019-005, die als Bijlage 1 bij deze uitspraak is gevoegd, heeft die commissie in de overwegingen 5.9 en 5.10 het volgende bepaald:

"5.9 Het staat een kredietaanbieder vrij om bij het aangaan van een doorlopend krediet een consument een hogere of lagere kredietvergoeding aan te bieden dan het gemiddelde van de rentes die kredietaanbieders op dat moment hanteren voor doorlopende kredieten aan consumenten. In de aangeboden kredietvergoeding kan de kredietaanbieder alle factoren meewegen die volgens hem de prijs van het krediet in het individuele geval moeten bepalen, waaronder commerciële motieven en het risico dat volgens de inschatting van de krediet-aanbieder aan de individuele consument is verbonden. De prijs wordt dus bij de aanvang van de kredietovereenkomst bepaald en de consument aanvaardt die met het sluiten van de kredietovereenkomst. Daarmee is het verschil vastgelegd tussen de individuele krediet-vergoeding en het gemiddelde van de rente op de relevante kredietmarkt.

5.10 De Bank zal het bedoelde verschil tussen de gemiddelde rente en de individuele krediet-vergoeding, zoals dat bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, moeten hand-haven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt, om de kredietvergoeding in de pas te houden met de marktrente en zo te voldoen aan de verwachtingen die de consument daarover mocht hebben. De Bank moet bij het dalen van de marktrente de individuele kredietvergoeding dus op die wijze met de schommelingen van de marktrente laten meebewegen.
Dat wil niet zeggen dat de Bank bij het dalen van de marktrente de kredietvergoeding dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal zal in het algemeen redelijk zijn.

Ten overvloede merkt de Commissie van Beroep op dat de Bank bij het stijgen van de marktrente de kredietvergoeding mag verhogen met behoud van het eerdergenoemde verschil, maar zij is daartoe op grond van de overeenkomst vanzelfsprekend niet verplicht. Zij mag in het voordeel van de consument van verhoging afzien of de verhoging beperken."

2.6 Nadat via de uitspraken van de Commissie van Beroep van het Kifid met nummers 2019-005a en 2019-005b, en het daaraan gehechte deskundigenrapport, duidelijkheid was verschaft over de vraag hoe de gemiddelde marktrente (de referentierente) moest worden bepaald, heeft de bank een compensatieregeling opgestart voor klanten die volgens het hierboven aangehaalde beoordelingskader te veel rente hebben betaald.

2.7 Vanwege COVID-19 heeft de bank over april 2020 en gedeeltelijk over mei 2020 geen kredietvergoeding bij de consumenten in rekening gebracht. Als gevolg van deze rentestop heeft de bank een bedrag van € 623,44 niet aan de consumenten in rekening gebracht.

2.8 Op 1 mei 2020 heeft de bank een bedrag van € 348,64 in mindering gebracht op het uitstaand saldo van de consumenten naar aanleiding van het terugdraaien van een verhoging van de kredietvergoeding.

2.9 Uit de compensatieregeling van de bank volgt dat de consumenten een compensatie van € 2.300,71 toekomt. Tussen de consumenten en de bank is in juni 2020 een vaststellingsovereenkomst tot stand gekomen, waarna de bank de compensatie in mindering heeft gebracht op het uitstaand saldo.

2.10 Binnen de door de bank opgestelde compensatieregeling werd voor contracten met een startdatum die is gelegen voor 1 januari 2009 gerekend met een fictieve start-datum van 1 januari 2009. Enkele consumenten met contracten met een oudere startdatum hebben daartegen geprotesteerd. Op 30 juni 2020 hebben de consumenten een e-mail naar de bank gestuurd en aangegeven dat bij de berekening van de compensatie onjuiste uitgangspunten zijn gehanteerd en verzocht om een her-berekening. De bank heeft dit verzoek afgewezen.

2.11 In de uitspraken van de Geschillencommissie Kifid met nummers 2021-0447 en 2021-0448 heeft de commissie onder meer geoordeeld dat de daadwerkelijke startdatum van het rentecontract het uitgangspunt dient te vormen voor de compensatie.

Ook de formele verweren met betrekking tot schending van de klachtplicht door de consumenten en verjaring van hun vordering werden behandeld in de beide eerdere uitspraken. De uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447 is daarom als Bijlage 2 aan deze uitspraak gevoegd.

2.12 In de uitspraak van de Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2021-0015 (in een vergelijkbare klacht tegen een andere kredietverstrekker) heeft de commissie van beroep geoordeeld dat de kredietverstrekker de vrijheid heeft om in verrekening te brengen wat de consument in die zaak minder aan rente heeft betaald dan deze zou hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente.

De klacht en vordering

2.13 De consumenten vorderen rentecompensatie over de periode 12 november 2007 tot 1 januari 2009. Stichting Geldbelangen heeft voor de consumenten een berekening van de te veel betaalde rente uitgevoerd en hieruit volgt dat de consumenten recht hebben op een bedrag van € 15.300,-. Daarbij vorderen de consumenten wettelijke rente vanaf 1 november 2007.

2.14 De consumenten leggen hieraan het volgende ten grondslag. Op grond van de uitspraak van de Geschillencommissie Kifid (GC 2021-0447) is de bank gehouden ook rentecompensatie over de periode vóór 2009 uit te betalen en ook in het geval dat de contractrente lager was dan de referentierente. De bank heeft dit ten onrechte geweigerd.

Het verweer

2.15 De bank heeft daarbij soortgelijke verweren gevoerd als in de eerdere procedures die hebben geleid tot de uitspraken GC Kifid, nrs. 2021-0447 en 2021-0448. Slechts op ondergeschikte punten, met name de specifieke datum van het rentecontract wijkt het verweer af van het in deze eerdere zaken gevoerde verweer. In essentie betreft het verweer dat de klachtplicht geschonden is, de vordering verjaard is en dat er vóór 1 januari 2008 niet mag worden uitgegaan van de referentierente die de Commissie van Beroep van Kifid heeft bepaald. Volgens de bank geeft de rentereeks uit het deskundigenrapport waarvan de Commissie van Beroep van Kifid is uitgegaan niet de reële gemiddelde marktrente weer in de periode tussen 12 november 2007 tot januari 2008, nu in die periode in de CBS-rentereeks de onvergelijkbare stunttarieven van het kort daarna gefailleerde DSB Bank zijn opgenomen.

2.16 De bank heeft ook nog aangevoerd dat geen recht op compensatie bestaat voor de periode dat het kredietvergoedingspercentage zich onder de referentierente bevond. Dan is immers niet te veel rente in rekening gebracht. Indien bij aanvang van de kredietovereenkomst de kredietvergoeding zich onder de CBS-rentereeks bevond, hebben de consumenten al een zeer scherp tarief gekregen. Om de bank te dwingen om bij een daling van de CBS/DNB-rentereeks een nog lager tarief aan te bieden is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar en dit kan ook niet volgen uit de tekst van het rentewijzigingsbeding. Volgens de bank bestaat ook geen recht op compensatie indien de kredietvergoeding lager was dan de laagste rente van de bank. Dan zouden de consumenten een tarief betalen dat onder de kostprijs ligt.

2.17 Verder heeft de bank een herrekening van de te veel betaalde rente uitgevoerd waarbij zij is uitgegaan van fictieve aanvangsdatum van 1 januari 2008. Uit deze herrekening volgt dat de consumenten recht hebben op een aanvullende compensatie van € 4.561,57.

2.18 Tot slot heeft de bank aangevoerd dat zij de vordering van de wettelijke rente vanaf 1 november 2007 niet kan plaatsen en deze vordering betwist.

3. De beoordeling

3.1 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de bank ertoe gehouden kan worden de aan consumenten betaalde vergoeding voor te veel betaalde rente voor het krediet te herrekenen.

3.2 De bank heeft gesteld dat de vordering door de consumenten te laat is ingediend, waarbij zij een beroep heeft gedaan op de verjaringstermijn van 5 jaar en op schending van de klachtplicht door de consument. Deze stellingen worden niet gevolgd. Daarvoor wordt verwezen naar de in Bijlage 2 opgenomen uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447 overwegingen 3.5 tot en met 3.7.

3.3 Voorts heeft de bank inhoudelijk bezwaar gemaakt tegen de toepasselijkheid van de referentierente waarop de Commissie van Beroep van Kifid zich baseert. Dit argument is besproken en verworpen in overweging 3.10 van de hiervoor genoemde uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447. Deze bestendige lijn van de commissie leidt tot de conclusie dat voor de periode vanaf 12 november 2007 de referentierente zou moeten worden vastgesteld op basis van het deskundigenrapport. Zie daarvoor Commissie van Beroep van Kifid, nrs. 2019-005C, 2021-0015 en 2021-0021.

3.4 Binnen het door de Commissie van Beroep van Kifid geschetste beoordelingskader is ook geen steun te vinden voor de redenering van de bank die inhoudt dat geen rentevergoeding verschuldigd is voor de periode waarin het kredietvergoedings-percentage lager was dan de referentierente en ook niet indien de kredietvergoeding lager was dan de laagste rente van de bank. Zie hiervoor overweging 3.9 van de eerder genoemde uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447. Hieruit volgt dat de kredietvergoeding (contractrente) gedurende de looptijd in de pas moet blijven met de referentierente. Het verschil, dat gedurende de looptijd moet worden gehanteerd, wordt bij aanvang bepaald. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt voor de situatie dat de krediet-vergoeding lager is dan de referentierente en/of de laagste rente van de bank. Ook in die gevallen mogen de consumenten er naar het oordeel van de commissie op vertrouwen dat de kredietvergoeding in de pas blijft lopen met de referentierente.

3.5 Dit betekent dat de bank de door de consumenten verschuldigde kredietvergoeding in de periode vanaf 12 november 2007 tot de dag van de uitspraak zal moeten berekenen, om deze in de pas te houden met de referentierente. Daarbij dient de bank het verschil tussen de kredietvergoeding en de referentierente zoals die was op 12 november 2007 te handhaven gedurende de periode daarna. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal kan in het algemeen als redelijk worden aangenomen. Daarbij heeft de bank de vrijheid om in verrekening te brengen wat de consumenten minder aan rente hebben betaald dan deze zouden hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente.[1]

3.6 Het bedrag dat uit de in het kader van de in overweging 3.5 uitgevoerde berekening volgt, zal worden verrekend met de reeds door partijen overeengekomen rente-vergoeding van € 2.300,71. Als na verrekening blijkt dat door de consumenten te veel is betaald, dient de bank over het te veel betaalde bedrag wettelijke rente te vergoeden. De consumenten hebben wettelijke rente gevorderd vanaf 1 november 2007. De consumenten hebben deze datum niet nader onderbouwd. Uit het compensatieplan van de bank volgt dat de bank wettelijke rente toekent vanaf 1 mei 2020. De commissie verwijst partijen naar hetgeen in de compensatieregeling is opgenomen hierover en ziet geen aanleiding om hierover een ander oordeel te geven.

3.7 Het voorgaande leidt ertoe dat de klacht deels gegrond zal worden verklaard en de vordering van de consumenten wordt toegewezen.

---

[1] Zie Commissie van Beroep van Kifid nummer 2021-0015, overwegingen 5.19 en 5.20, te vinden op www.kifid.nl.

4. De beslissing

De commissie verklaart de klacht deels gegrond en beslist dat de bank binnen zes weken na heden:

1. de kredietvergoeding die de consumenten aan de bank verschuldigd is in de periode vanaf 12 november 2007 aanpast, zoals onder overweging 3.5 is weergegeven;

2. het uitstaande kredietsaldo van de consumenten vermindert met:

   - het positieve verschil tussen de in die periode door de consumenten betaalde kredietvergoeding en de kredietvergoeding die de bank in die periode in rekening mocht brengen, verminderd met de reeds verrekende rentecompensatie; en
   - de wettelijke rente over het positieve verschil vanaf 1 mei 2020;

3. voor zover het hiervoor onder 2. genoemde positieve verschil hoger ligt dan het uitstaande kredietsaldo, dit positieve verschil, aan de consumenten betaalt.

Het meer of anders gevorderde wordt afgewezen.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage 1: Uitspraak Commissie van Beroep van Kifid, nr. 2019-005

Tussenuitspraak Commissie van Beroep 2019-005 d.d. 21 januari 2019
(mr. W.J.J. Los, voorzitter, mr. A. Bus, prof. mr. D. Busch, mr. E.E. van Tuyll van Serooskerken-Röell en F.R. Valkenburg AAG RBA, leden, en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris)

Samenvatting

Consumentenkrediet. Variabele rente. Wijziging rente op doorlopend krediet. Uitleg kredietovereenkomst. De voor de consument gunstigste uitleg prevaleert. Bij aangaan van de kredietovereenkomst geen specifieke informatie verstrekt over omstandigheden waaronder de rente kon worden gewijzigd. Gerechtvaardigde verwachting consument dat de rente in de pas zou blijven met de marktrente op doorlopende kredieten voor consumenten. Niet doorslaggevend of consument de beschikking heeft gehad over een prospectus of brochure waarin slechts in het algemeen wordt vermeld dat de rente mee verandert als de rentestand verandert. De kredietaanbieder moet het verschil tussen de gemiddelde rente op doorlopende kredieten voor consumenten en de individuele kredietvergoeding, zoals dat verschil bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, handhaven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt.

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in beroep

1.1 De Geschillencommissie financiële dienstverlening (verder: Geschillencommissie) heeft op 6 juli 2018 een bindend advies tussen partijen gegeven (dossiernummer [nummer]).

1.2 De voorzitter van de Geschillencommissie heeft op 13 augustus 2018 beroep tegen het bindend advies toegelaten met toepassing van artikel 57 van het Reglement Geschillencommissie financiële dienstverlening (hierna: Reglement Geschillencommissie).

1.3 Bij een tijdig ontvangen beroepschrift van 19 augustus 2018 heeft Consument bij de Commissie van Beroep financiële dienstverlening (verder: Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen het bindend advies van de Geschillencommissie.

1.4 De Bank heeft een verweerschrift ingediend, dat is gedateerd op 21 september 2018.

1.5 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden op 29 oktober 2018. Partijen hebben hun standpunten toegelicht, beide partijen aan de hand van een pleitnota. Zij hebben ook vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

2. De procedure in eerste aanleg

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Commissie van Beroep naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie.

3. Feiten

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in het bindend advies van 6 juli 2018 onder 2.1 tot en met 2.5. Die feiten zijn niet betwist en worden voor zover relevant aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2 Consument heeft op 15 januari 1993 een doorlopend krediet afgesloten bij Finata Bank N.V. (een dochtervennootschap van de Bank) met een limiet van fl. 60.000,00 (€ 27.227,00) (hierna: de kredietovereenkomst of kredietovereenkomst 1). De kredietovereenkomst luidt onder meer:

> De te betalen maandtermijn wordt steeds op het maandoverzicht vermeld.
>
> Tot nader bericht bedraagt het kredietvergoedingspercentage per maand 1,057%.
>
> Het effectieve kredietvergoedingspercentage op jaarbasis is dan 13,4%.

Op de kredietovereenkomst zijn de Algemene Voorwaarden Kredietverlening Finata Bank 1993 van toepassing.

3.3 De partner van Consument heeft op 13 november 2003 een doorlopend krediet afgesloten bij Finata Bank N.V. met een limiet van € 20.000,00 (hierna: kredietovereenkomst 2). Deze kredietovereenkomst luidt onder meer:

> Over de opgenomen gelden brengt de Bank aan Kredietnemer een variabele rente in rekening welke thans per maand bedraagt 0.899%, hetgeen gelijk is aan een effectief kredietvergoedingspercentage op jaarbasis van 11,3%.

Op de kredietovereenkomst zijn de Algemene Voorwaarden Kredietverlening Finata Bank 2001 van toepassing.

3.4 Artikel 5 van de Algemene Voorwaarden Kredietverlening Finata Bank van zowel 1993 als 2001 luidt:

> Kredietnemer betaalt over de bedragen, die hij op grond van de overeenkomst schuldig zal zijn, een kredietvergoeding, waarvan de hoogte kan variëren, echter met dien verstande, dat de in rekening te brengen vergoeding de volgens de Wet op het Consumentenkrediet toegestane kredietvergoedings-percentage nimmer zal overtreffen. Eventuele wijzigingen van het Kredietvergoedingspercentage worden aan Kredietnemer meegedeeld door middel van het in artikel 3 genoemde maandoverzicht.

3.5 De Bank heeft de aan Consument en zijn partner in rekening gebrachte rente gedurende de looptijd van de kredietovereenkomsten een aantal malen gewijzigd. Het verloop van de effectieve rente op jaarbasis is als volgt geweest:

Ingangsdatum (maand)	Rente kredietovereenkomst 1	Rente kredietovereenkomst 2
1-1993	13,4	
4-1993	13,0	
6-1993	12,6	
9-1993	12,0	
1-1994	11,6	
3-1994	11,0	
12-1994	11,7	
7-1995	10,9	
11-1995	9,9	
9-1997	9,3	
3-1999	9,0	
1-2000	9,6	
6-2000	10,3	
8-2000	10,9	
1-2002	11,3	
3-2002	10,8	11,3
1-2006	11,1	11,6
4-2006	11,4	12,0

9-2006	11,9	12,4
12-2006	12,3	12,8
1-2007	12,6	13,1
8-2007	13,1	13,6
3-2008	13,5	14,0
6-2008	14,0	14,5
10-2008	15,1	15,6
12-2008	14,2	14,7
6-2009	13,2	13,7
5-2014	13,8	14,0
9-2016	12,6	
2-2017	11,7	
23- 6-2017		11,3
30- 6-2017	11,5	
17-10-2017	10,5	

3.6 Consument en zijn partner hebben vanaf april 2017 geen betalingen meer op de kredieten gedaan. Het saldo van het doorlopend krediet van Consument bedroeg op 16 mei 2018
€ 5.821,73. Het saldo van het doorlopend krediet van zijn partner bedroeg op 29 mei 2018 € 1.983,94.

4. Klacht en advies Geschillencommissie

4.1 De klacht van Consument luidt, samengevat, dat de Bank hem en zijn partner een te hoge rente op de verleende kredieten in rekening heeft gebracht, doordat de berekende rente de marktrente onvoldoende heeft gevolgd. Consument heeft verder bezwaar tegen de toepassing van *risk based pricing*. Dat bezwaar betreft het tijdens de looptijd van het krediet verhogen van de risico-opslag die in de aanvangsrente is begrepen, als het aantal wanbetalers toeneemt in de risicogroep waarin hij en zijn partner kennelijk zijn ingedeeld. Consument verlangt dat de kredietvergoeding met terugwerkende kracht tot 2007 wordt verlaagd en dat de Bank hem en zijn partner terugbetaalt wat zij te veel aan rente hebben betaald.

4.2 De Geschillencommissie heeft verwezen naar de uitspraken van de Commissie van Beroep van 31 januari 2014 (nummers 2014-005 en 2014-007). Kort gezegd had de Bank volgens de Geschillencommissie de vrijheid om de kredietvergoeding te wijzigen, mits die wijziging naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar was. De krediet-vergoeding was niet gekoppeld aan een externe rentevoet en bij gebreke van een overgelegde prospectus valt niet aan te nemen dat Consument en zijn partner hadden mogen vertrouwen dat dit wel het geval was. Niet is gebleken dat de Bank haar bevoegdheid om de kredietvergoeding te wijzigen, heeft gebruikt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Uit de gegevens die de Bank heeft overgelegd, blijkt dat de in rekening gebrachte kredietvergoeding niet significant en in onredelijke mate afwijkt van de vergoeding die andere kredietaanbieders hanteerden. De Bank had ook de vrijheid om de kredietvergoeding mede te baseren op *risk based pricing*. Bij het aangaan van de kredietovereenkomsten was de Bank niet verplicht om Consument en zijn partner te informeren over de indeling in risicoklassen, aldus de Geschillen-commissie. De Geschillencommissie heeft de vordering van Consument op de genoemde gronden afgewezen.

5. Beoordeling van het beroep

5.1 Partijen hebben geen bezwaren naar voren gebracht tegen het openstellen van beroep met toepassing van artikel 57 van het Reglement Geschillencommissie, zodat de Commissie van Beroep aanneemt dat partijen die toepassing hebben aanvaard.

5.2 In het beroep staat de vraag centraal of de Bank de kredietvergoeding mocht wijzigen zoals zij heeft gedaan.

5.3 De kredietovereenkomsten gaven de Bank de bevoegdheid om de kredietvergoeding te wijzigen. Kernvraag is wat Consument en zijn partner bij het aangaan van die overeenkomsten als consumenten redelijkerwijs mochten verwachten van de wijze waarop de Bank van die bevoegdheid gebruik zou maken. De overeenkomst moet op dit punt worden uitgelegd. Bij de uitleg komt het aan op de betekenis die partijen redelijkerwijs aan de betreffende bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Is dat niet duidelijk, dan behoren de bepalingen in het nadeel van de Bank te worden uitgelegd, omdat de Bank de bepalingen heeft opgesteld en Consument en zijn partner consumenten zijn (artikel 5 van de Richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek). De uitleg die voor Consument en zijn partner het gunstigste is, gaat in dat geval voor.

5.4 Het gaat in dit geval om kredietovereenkomsten waarin of waarbij de Bank geen informatie heeft verstrekt over de samenstelling en opbouw van de kredietvergoeding en de Bank Consument en zijn partner evenmin heeft geïnformeerd over de omstandigheden waaronder zij van haar wijzigings-bevoegdheid gebruik zou (kunnen) maken. De Bank was ten tijde van het aangaan van de kredietovereenkomsten daartoe niet verplicht, omdat de kredietovereenkomsten zijn aangegaan vóór het in werking treden van de artikelen 7:60 en 7:61 van het Burgerlijk Wetboek. Het gebrek aan informatie is dus op zichzelf geen tekortkoming, maar het kan wel van betekenis zijn voor hetgeen Consument en zijn partner redelijkerwijs mochten verwachten.

5.5 Naar ook uit de uitspraken van de Commissie van Beroep van 31 januari 2014 (2014-005 en 2014-007) en 20 februari 2017 (2017-008) volgt, mochten Consument en zijn partner verwachten dat de kredietvergoeding de ontwikkelingen in de markt zou volgen, in die zin dat (het verloop van) de kredietvergoeding niet onredelijk in hun nadeel zou afwijken van (het verloop van) de gebruikelijk in de markt gehanteerde rente voor vergelijkbare kredieten. Zij mochten dus kort gezegd verwachten dat de rente op hun doorlopend krediet de beweging zou volgen van (in de pas zou blijven met) de marktrente op doorlopende kredieten voor consumenten. Dit beperkt de Bank in het gebruik van haar wijzigingsbevoegdheid ten nadele van Consument en zijn partner.

5.6 Door Consument en zijn partner niet te informeren over de samenstelling en opbouw van de kredietvergoeding en de omstandigheden waaronder de kredietvergoeding zou (kunnen) worden gewijzigd, heeft de Bank aan Consument en zijn partner geen inzicht gegeven in specifieke factoren die zij van belang acht voor het bepalen van de hoogte van de kredietvergoeding en de wijze waarop die factoren op de kredietvergoeding van invloed waren. Consument en zijn partner behoefden er onder deze omstandigheden geen rekening mee te houden dat er voor de Bank specifieke factoren waren die ertoe konden leiden dat de rente op hun doorlopend krediet niet de beweging van de markt zou volgen.

5.7 Indien Consument en zijn partner bij het sluiten van de kredietovereenkomsten de beschikking hebben gehad over een prospectus of een (andere) brochure van de Bank, waarin alleen in meer of minder algemene bewoordingen erop is gewezen dat ‘de rente mee verandert als de rentestand verandert’, kan dat hoogstens de verwachtingen hebben versterkt die zij ook zonder een dergelijke prospectus of brochure mochten hebben. Het is dus niet doorslaggevend of Consument en zijn partner de beschikking hebben gehad over een dergelijke prospectus of brochure. Wordt in een prospectus of brochure wel meer specifieke informatie gegeven over de omstandigheden waaronder de kredietaanbieder de rente kan wijzigen, dan kan dat van betekenis zijn voor hetgeen de consument in dit opzicht redelijkerwijs mag en moet verwachten. Daarvan is in dit geval echter geen sprake.

5.8 De gemiddelde rente in de markt weerspiegelt de wijze waarop de krediet-aanbieders op de relevante kredietmarkt omgaan met de actuele ontwikkelingen die van belang zijn voor het bepalen van de hoogte van de kredietvergoeding. Die ontwikkelingen betreffen niet alleen Euribor-tarieven, maar evenzeer andere factoren, zoals liquiditeitsopslagen, kapitaaleisen, *risk based pricing* of concurrentieoverwegingen.

5.9 Het staat een kredietaanbieder vrij om bij het aangaan van een doorlopend krediet een consument een hogere of lagere kredietvergoeding aan te bieden dan het gemiddelde van de rentes die kredietaanbieders op dat moment hanteren voor doorlopende kredieten aan consumenten. In de aangeboden kredietvergoeding kan de kredietaanbieder alle factoren meewegen die volgens hem de prijs van het krediet in het individuele geval moeten bepalen, waaronder commerciële motieven en het risico dat volgens de inschatting van de kredietaanbieder aan de individuele consument is verbonden. De prijs wordt dus bij de aanvang van de kredietovereenkomst bepaald en de consument aanvaardt die met het sluiten van de kredietovereenkomst. Daarmee is het verschil vastgelegd tussen de individuele kredietvergoeding en het gemiddelde van de rente op de relevante kredietmarkt.

5.10 De Bank zal het bedoelde verschil tussen de gemiddelde rente en de individuele kredietvergoeding, zoals dat bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, moeten handhaven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt, om de kredietvergoeding in de pas te houden met de marktrente en zo te voldoen aan de verwachtingen die de consument daarover mocht hebben. De Bank moet bij het dalen van de marktrente de individuele kredietvergoeding dus op die wijze met de schommelingen van de marktrente laten meebewegen. Dat wil niet zeggen dat de Bank bij het dalen van de marktrente de kredietvergoeding dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal zal in het algemeen redelijk zijn. Ten overvloede merkt de Commissie van Beroep op dat de Bank bij het stijgen van de marktrente de kredietvergoeding mag verhogen met behoud van het eerdergenoemde verschil, maar zij is daartoe op grond van de overeenkomst vanzelfsprekend niet verplicht. Zij mag in het voordeel van de consument van verhoging afzien of de verhoging beperken.

5.11 In deze zaak zijn partijen het erover eens dat de aan Consument en zijn partner in rekening gebrachte kredietvergoeding tot medio 2008, het begin van de kredietcrisis, globaal genomen de hiervoor geschetste beweging van de rente in deze specifieke markt heeft gevolgd. Het gaat er dus om of dit ook nadien het geval is geweest.

5.12 De gemiddelde rente op doorlopende kredieten voor consumenten over de periode vanaf juni 2010 kan worden gevonden door raadpleging van gegevens die beschikbaar zijn op de website van De Nederlandsche Bank (DNB) onder statistiek.dnb.nl, in de tabel Kernindicatoren monetaire statistieken (maand) onder Roodstand en doorlopend krediet, Rente op uitstaand bedrag - Rekeningcourant krediet - Doorlopend krediet (percentages), Sector Huishoudens[2].

5.13 Wat de gemiddelde rente op doorlopende kredieten voor consumenten is geweest in de periode van juli 2008 tot juni 2010, zal een onafhankelijke deskundige moeten onderzoeken. Het ligt voor de hand dat deze deskundige bij het onderzoek zo veel mogelijk aansluit bij de wijze waarop DNB sinds juni 2010 het gemiddelde bepaalt.

5.14 De Bank moet de kosten van het onderzoek dragen, omdat Consument terecht erover klaagt dat de Bank in elk geval vanaf juni 2010 de 'marktrente' niet heeft gevolgd.

5.15 Als mogelijke deskundige denkt de Commissie van Beroep aan:

- Prof. dr. [naam 1], hoogleraar [naam vakgebied] aan de [naam universiteit];

- Prof. dr. [naam 2] RBA, hoogleraar [naam vakgebied 2] aan [naam onderwijsinstelling].

De Commissie van Beroep zal partijen de gelegenheid geven om een onafhankelijke deskundige voor te dragen. Het is raadzaam dat partijen met elkaar in overleg treden om na te gaan of zij tot een gezamenlijke voordracht kunnen komen.

5.16 De deskundige zal bij zijn onderzoek zoveel mogelijk de Leidraad deskundigen in civiele zaken volgen (https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Leidraad-deskundigen-WT.pdf).

5.17 De Commissie van Beroep zal elke verdere beslissing aanhouden.

[2] https://statistiek.dnb.nl/downloads/index.aspx#/details/kernindicatoren-monetaire-statistieken-maand/dataset/b698ca40-9cae-435b-954e-4fe2c5651370/resource/a8df8430-d941-4706-907b-efd5a9c0bc00

6. Beslissing

De Commissie van Beroep:

6.1 geeft partijen de gelegenheid om binnen vier weken na heden een onafhankelijke deskundige voor te dragen die het onder 5.13 bedoelde onderzoek kan doen;

6.2 houdt elke verdere beslissing aan.

Bijlage 2: Uitspraak GC Kifid, nr. 2021-0447

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0447
(mr. J. van der Groen, voorzitter, mr. dr. D.P.C.M. Hellegers,
mr. M.E.J. Bracco Gartner, leden en mr. R.P.W. van de Meerakker, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 7 juli 2020
Ingediend door	: De consumenten
Tegen	: InterBank N.V. h.o.d.n. Voordeelbank, gevestigd te Amsterdam, verder te noemen Interbank
Datum uitspraak	: 18 mei 2021
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering (gedeeltelijk) toegewezen

Samenvatting

De consumenten hebben op 4 maart 2005 een doorlopend krediet bij Interbank afgesloten. In 2020 hebben zij van Interbank een rentecompensatie ontvangen, die werd gebaseerd op de uitspraken van de Commissie van Beroep Kifid met nummers 2019-004, 2019-005 en 2019-005B. De consumenten hebben gesteld dat zij recht hebben op aanvullende compensatie, omdat Interbank ten onrechte de vergoeding heeft berekend vanaf 1 januari 2008. De commissie is van oordeel dat de klacht van de consumenten gegrond is en oordeelt dat Interbank de rentecompensatie opnieuw zal moeten berekenen. Voor zover uit die berekeningen blijkt dat Interbank tot op heden te weinig heeft gecompenseerd, moet zij tot aanvullende compensatie overgaan.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consumenten; 2) het verweerschrift van Interbank; 3) de reactie van de consumenten (de repliek) en 4) de laatste reactie van Interbank (de dupliek).

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consumenten en Interbank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

De feiten

2.1 De consumenten hebben op 4 maart 2005 een overeenkomst van doorlopend krediet afgesloten bij Interbank. De kredietlimiet bedroeg € 39.079,00 en de variabele rente was op dat moment 7,3%.

2.2 De variabele rente op het doorlopend krediet heeft zich gedurende de looptijd als volgt ontwikkeld:

Wijzigings datum	Contract Nummer	Nominaal Percentage	Nominaal Percentage	Rente Effectief Percentage
9-3-2005	[redacted]	7,1040%	0,5920%	7,3%
16-1-2006	[redacted]	7,3800%	0,6150%	7,6%
3-4-2006	[redacted]	7,5720%	0,6310%	7,8%
1-9-2006	[redacted]	7,9440%	0,6620%	8,2%
1-12-2006	[redacted]	8,3160%	0,6930%	8,6%
15-1-2007	[redacted]	8,5920%	0,7160%	8,9%
2-8-2007	[redacted]	8,8680%	0,7390%	9,2%
17-3-2008	[redacted]	9,1440%	0,7620%	9,5%
2-6-2008	[redacted]	9,6000%	0,8000%	10,0%
29-10-2008	[redacted]	10,6920%	0,8910%	11,2%
2-12-2008	[redacted]	9,8760%	0,8230%	10,3%
22-6-2009	[redacted]	8,5920%	0,7160%	8,9%
1-9-2011	[redacted]	8,9640%	0,7470%	9,3%
2-10-2012	[redacted]	8,7720%	0,7310%	9,1%
1-5-2014	[redacted]	9,3240%	0,7770%	9,7%
12-1-2015	[redacted]	9,0480%	0,7540%	9,4%
10-4-2018	[redacted]	9,4200%	0,7850%	9,8%
1-5-2020	[redacted]	6,1629%	0,5136%	6,3%

2.3 In de uitspraak Commissie van Beroep Kifid, nr. 2019-005 heeft die commissie in de overwegingen 5.9 en 5.10 het volgende bepaald:

> *"5.9 Het staat een kredietaanbieder vrij om bij het aangaan van een doorlopend krediet een consument een hogere of lagere kredietvergoeding aan te bieden dan het gemiddelde van de rentes die kredietaanbieders op dat moment hanteren voor doorlopende kredieten aan consumenten. In de aangeboden kredietvergoeding kan de kredietaanbieder alle factoren meewegen die volgens hem de prijs van het krediet in het individuele geval moeten bepalen, waaronder commerciële motieven en het risico dat volgens de inschatting van de kredietaanbieder aan de individuele consument is verbonden.*

De prijs wordt dus bij de aanvang van de kredietovereenkomst bepaald en de consument aanvaardt die met het sluiten van de kredietovereenkomst.
Daarmee is het verschil vastgelegd tussen de individuele kredietvergoeding en het gemiddelde van de rente op de relevante kredietmarkt.

5.10 De Bank zal het bedoelde verschil tussen de gemiddelde rente en de individuele kredietvergoeding, zoals dat bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, moeten handhaven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt, om de kredietvergoeding in de pas te houden met de marktrente en zo te voldoen aan de verwachtingen die de consument daarover mocht hebben. De Bank moet bij het dalen van de marktrente de individuele kredietvergoeding dus op die wijze met de schommelingen van de marktrente laten meebewegen. Dat wil niet zeggen dat de Bank bij het dalen van de marktrente de kredietvergoeding dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal zal in het algemeen redelijk zijn. Ten overvloede merkt de Commissie van Beroep op dat de Bank bij het stijgen van de marktrente de kredietvergoeding mag verhogen met behoud van het eerdergenoemde verschil, maar zij is daartoe op grond van de overeenkomst vanzelfsprekend niet verplicht. Zij mag in het voordeel van de consument van verhoging afzien of de verhoging beperken."

2.4 Nadat via de uitspraken van de Commissie van Beroep van het Kifid met nummers 2019-005a en b, en het daaraan gehechte deskundigenrapport, duidelijkheid was verschaft over de vraag hoe de gemiddelde marktrente (de referentierente) moest worden bepaald, heeft Interbank een compensatieregeling opgestart voor klanten die te veel rente hebben betaald. Interbank heeft haar klanten daarvoor verwezen naar de website mijnrentevergoeding.nl.

2.5 De consumenten hebben zich tot die website gewend. Vervolgens is door de consumenten op 16 mei 2020 de door Interbank opgemaakte vaststellingsovereenkomst ondertekend. Aan de vaststellingsovereenkomst was een bijlage gehecht, waarin het volgende wordt opgemerkt over de inhoud van de aangeboden rentecompensatie:

"De compensatieregeling is gebaseerd op drie uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid (2019-004, 2019-005 en 2019-005B). De uitspraken zeggen dat u mocht verwachten dat het renteverloop van uw krediet de beweging volgde van de gemiddelde marktrente voor doorlopend consumentenkrediet. Dat is niet altijd gebeurd (zie de gemiddelde marktrente die door Kifid is gepubliceerd. Daarvoor is deze compensatieregeling. Voor de berekening in de compensatieregeling gelden niet precies dezelfde regels als bij Kifid. De verschillen zijn:

(1) Als u een lagere rente heeft gehad dan de gemiddelde marktrente, rekenen wij dat in de compensatieregeling niet mee, omdat wij vinden dat er dan aan u niet te veel rente in rekening is gebracht. Bij de uitspraken van Kifid wordt geen uitzondering gemaakt voor rente onder de gemiddelde marktrente.
(2) De rente zoals u deze volgens de uitspraken van Kifid had mogen verwachten, is in de compensatieregeling nooit lager dan de laagste rente van Kredietverstrekker. De laagste rente van Kredietverstrekker is nodig om de operationele kosten, de kosten van funding en provisie en de kosten van kredietrisico te dekken. Een tarief lager dan deze ondergrens is verlieslatend. De tabel van de laagste rente staat op de website.
(3) Omdat de compensatieregeling voor alle klanten geldt, is het nodig dat de rentegegevens van uw krediet in de computersystemen van Kredietverstrekker staan. Wij rekenen in de compensatieregeling voor contracten die ouder zijn dan 1 januari 2008 vanaf 1 januari 2008. En niet vanaf de startdatum van het contract.
(4) Voor contracten die ouder zijn dan 1 januari 2008 is de contractrente waarmee wordt vergeleken de contractrente op 1 januari 2008. En niet op de startdatum.
(5) Er wordt in de compensatieregeling niet gerekend voor de periode nadat de vordering op u wegens wanbetaling is overgedragen voor incasso, omdat de rentegegevens na overdracht niet in de computersystemen van Kredietverstrekker staan."

2.6 Naar aanleiding van de rentecompensatie is blijkens de administratie van Interbank op 30 juni 2020 een bedrag van € 8.157,10 in mindering gebracht op het uitstaande saldo van de consumenten.

2.7 De consumenten hebben reeds op 4 juni 2020 bezwaar gemaakt tegen de hoogte van de berekende vergoeding in de vaststellingsovereenkomst, omdat daarbij is uitgegaan van een fictieve aanvangsdatum van 1 januari 2008 in plaats van de werkelijke startdatum van 4 maart 2005. Zij hebben een aanvullende vergoeding gevorderd.

2.8 Interbank heeft bij verweer berekeningen overgelegd waaruit blijkt dat de consumenten op 1 september 2020 een bedrag van € 15.653,00 zou toekomen wanneer zou zijn uitgegaan van de startdatum van 4 maart 2005.

De klacht en vordering

2.9 De consumenten hebben aanspraak gemaakt op de compensatie waartoe Interbank gehouden is wanneer de rentecompensatie wordt berekend met de startdatum van 4 maart 2005.

Zij menen dat die aanmerkelijk hoger ligt dan het bedrag waarvoor zij door Interbank gecompenseerd zijn.

Zij hebben in dat kader aangevoerd dat dit bedrag op 1 september 2020 volgens de eigen opgave van Interbank, zoals die bij verweer werd overgelegd, € 15.653,00 bedroeg. Wanneer dat bedrag verminderd wordt met het reeds uitgekeerde bedrag van € 8.157,10, zou een compensatie resteren van € 7.495,90.

Omdat de restschuld van de lening op 1 september 2020 nog € 6.050,05 bedroeg, zou er binnen deze berekening, na verrekening met het openstaande saldo, een bedrag van € 1.445,85 door Interbank aan de consumenten betaald dienen te worden. De consumenten hebben daarbij aangegeven dat onduidelijk is of deze door Interbank overgelegde berekeningen in lijn zijn met de uitgangspunten van de Commissie van Beroep.

Door een veel lagere compensatie uit te keren, geeft Interbank ten onrechte geen uitvoering aan de bindende uitspraak van de Commissie van Beroep van het Kifid. Daarin is immers bepaald dat de aanvangsrente tot uitgangspunt moet worden genomen en dat het verschil tussen de contract- en de referentierente gedurende de looptijd moet worden gehandhaafd. De consumenten vorderen ook dat Interbank het compensatieplan en de uitleg daarvan op mijnrentevergoeding.nl in lijn brengt met de uitspraken van de Commissie van Beroep van het Kifid.

Het verweer

2.10 Interbank heeft, kort samengevat, de volgende verweren gevoerd, waarop de commissie in de beoordeling nader zal ingaan.

2.10.1 Het stond consumenten volgens Interbank vrij de aangeboden compensatie niet te aanvaarden. Het stond hen tevens vrij deze wel te aanvaarden en een vaststellingsovereenkomst te sluiten, maar vervolgens alsnog een klacht in te dienen of een vordering in te stellen voor een ruimere vergoeding. Van die laatste mogelijkheid hebben consumenten gebruik gemaakt: zij hebben de vergoeding aanvaard, maar hebben gemeend in deze procedure een aanvullende vergoeding te kunnen vorderen. Interbank heeft daartegen het verweer ingebracht dat consumenten eerder hadden moeten klagen, dat zij hun vordering te laat hebben ingesteld en dat zij de verjaring niet hebben gestuit. Zodoende is sprake van schending van de klachtplicht respectievelijk verjaring. Deze verweren heeft Interbank om haar moverende redenen beperkt tot de periode voor 1 januari 2008;

2.10.2 De door de Commissie van Beroep van het Kifid bepaalde referentierente geeft in de periode tussen 9 maart 2005 en 1 januari 2008 niet de reële gemiddelde marktrente weer. Interbank ziet dit als een aanvullend argument om in de periode voor 1 januari 2008 geen compensatie te bieden. Dit argument zou weliswaar ook (enige tijd) na
1 januari 2008 kunnen worden gevoerd, maar Interbank heeft ertoe besloten om aan haar klanten volgens de lijn van de uitspraken van de Commissie van Beroep vanaf de periode gelegen na 1 januari 2008 te compenseren voor te veel betaalde kredietvergoeding;

2.10.3 In het specifieke geval, waarin sprake is van een kredietvergoeding die bij aanvang lager was dan de door de Commissie van Beroep gehanteerde rentereeks, is niet te veel kredietvergoeding in rekening gebracht, zolang de kredietvergoeding beneden de referentierente bleef;

2.10.4 De gevorderde verklaring dat Interbank haar compensatieplan op haar website in lijn brengt met de uitspraken van de Commissie van Beroep kan niet worden toegewezen, omdat de consumenten daarbij geen eigen belang hebben.

3. De beoordeling

3.1 De commissie stelt vast dat haar is gevraagd een oordeel te geven over de wijze waarop Interbank invulling heeft gegeven aan de rentecompensatie waartoe Interbank door de Commissie van Beroep van het Kifid werd veroordeeld. Interbank heeft zich, zoals zij in haar verweer ook expliciet heeft gesteld, aan dat kader geconfirmeerd, zodat de algemene verweren van Interbank die ingaan tegen het beoordelingskader van de Commissie van Beroep onbesproken zullen blijven. Ten overvloede merkt de commissie daarbij op dat deze argumenten voor een groot deel gelijk zijn aan de argumenten die recent door de Commissie van Beroep van het Kifid zijn verworpen in de uitspraken met nummers 2021-0015, 2021-0020 en 2021-0021.

3.2 Uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van het Kifid volgt dat Interbank het verschil tussen de individuele kredietvergoeding en de referentierente moet fixeren op het moment van het aangaan van het krediet, in dit geval op 4 maart 2005. Op dat moment lag de contractrente (7,3%) 0,5 procentpunt *lager* dan de referentierente (7,8%). Omdat de rente, die aan de consumenten mocht worden berekend gedurende de looptijd van het krediet, in de pas moet blijven met dit bij aanvang vastgestelde verschil, moest de aan consumenten in rekening gebracht rente 0,5 procentpunt lager blijven dan de referentierente.

3.3 In plaats daarvan heeft Interbank het verschil gefixeerd op 1 januari 2008. De referentierente bedroeg toen 8,23% en de contractrente 9,2%. De contractrente lag op dat moment dus 0,97 procentpunt *hoger* dan de referentierente. Omdat het verschil gedurende de looptijd moet worden gevolgd, blijkt reeds hieruit duidelijk dat de rentevergoeding, waartoe Interbank verplicht is op grond van de uitspraken van de Commissie van Beroep van het Kifid, in het onderhavige geval hoger ligt dan hetgeen waartoe zij zich via de vaststellingsovereenkomst heeft verplicht. Reden daarvoor is dat op 1 januari 2008 de contractrente 0,5 procentpunt *lager* moest zijn dan de referentierente, in plaats van 0,97 procentpunt *hoger*. Dat verschil vanaf 1 januari 2008 bedraagt dus 1,47 procentpunt ten voordele van de consumenten. Daarnaast hebben consumenten mogelijk ook tussen 4 maart 2005 en 1 januari 2008 te veel rente betaald.

3.4 De consumenten hebben gesteld dat zij alsnog een rentecompensatie wensen, die wordt gebaseerd op een berekening waarbij de contractrente van 4 maart 2005 als uitgangspunt wordt genomen. Interbank heeft gesteld dat de consumenten daarop geen recht hebben en dat Interbank mocht de rente van 1 januari 2008 tot uitgangspunt mocht nemen in de berekeningen. Interbank heeft gesteld dat de vordering door de consumenten te laat is ingediend, waarbij zij een beroep heeft gedaan op verjaring en op schending van de klachtplicht door de consumenten. Deze stellingen worden niet gevolgd. Hieronder wordt uiteengezet op welke gronden de commissie tot dat oordeel komt.

Verjaring en schending klachtplicht

3.5 Interbank heeft gesteld dat de consumenten in de periode van 4 maart 2005 tot 1 maart 2008 bekend waren met de vordering die zij op grond van de in rekening gebrachte kredietvergoeding meenden te hebben, hun schade en Interbank als de daarvoor aansprakelijke rechtspersoon. Doordat ruim 12 jaar is verstreken sinds het moment waarop deze subjectieve bekendheid ontstond, is de vordering van de consumenten volgens Interbank verjaard.

3.6 De commissie merkt op dat de verjaringstermijn die wordt bedoeld, volgt uit artikel 3:310 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Volgens vaste rechtspraak over die termijn geldt dat de termijn van vijf jaar pas gaat lopen wanneer de consumenten voldoende zekerheid hebben verkregen dat zij schade hebben geleden, die werd veroorzaakt door Interbank.[3]

[3] Zie daarvoor Hoge Raad 31 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:552, overweging 3.3.2

Aangezien uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van het Kifid blijkt dat de consumenten ervan mochten uitgaan dat zij een rente zouden betalen die zich (met een bij aanvang bepaald verschil) zou verhouden tot de marktrente, hadden de consumenten naar het oordeel van de commissie niet bedacht hoeven te zijn op het feit dat de aan hen berekende rente met die marktrente uit de pas was gelopen. De consumenten hadden naar het oordeel van de commissie geen reden te twijfelen aan de deugdelijkheid van het handelen van Interbank. Binnen die omstandigheden is de commissie van oordeel dat consumenten pas voldoende zekerheid hadden dat sprake was van schade die voortvloeide uit het handelen van Interbank door de einduitspraak van de Commissie van Beroep 2019-005B, die op 5 februari 2020 werd gepubliceerd.[4]

3.7 Vanwege het hiervoor door de commissie overwogene gaat het beroep op de schending van de klachtplicht van artikel 6:89 BW evenmin op. Ook daarbij gaat het er namelijk om dat er minder snel een voortvarend onderzoek naar de deugdelijkheid van de prestatie hoeft te worden verwacht, wanneer de consumenten erop mochten vertrouwen dat er niet gebrekkig werd gepresteerd door Interbank.[5] Voorts is een belangrijke omstandigheid die wordt meegewogen in het oordeel over de vraag of de klachtplicht is geschonden, of Interbank in een slechtere bewijspositie is terecht-gekomen doordat de consumenten hebben gewacht met klagen.[6] In het geval dat hier aan de orde is, is van een dergelijke benadeling in de bewijspositie geen sprake. De ontwikkelingen van de contractrente die in overweging 2.2 zijn overgelegd, zijn door Interbank zelf in het geding gebracht.[7]

Inhoudelijke beoordeling

3.8 Interbank heeft consumenten expliciet toegestaan na het sluiten van de vaststellings-overeenkomst een vordering in te stellen voor een ruimere vergoeding, zie 2.10.1 van deze uitspraak. De commissie concludeert daaruit dat is afgezien van een beroep op finale kwijting. Zij kan dus een inhoudelijk oordeel geven over de vraag of de consumenten recht hebben op een hogere kredietvergoeding, ook in de periode vanaf 1 januari 2008.[8] De twee inhoudelijke verweren die Interbank heeft gevoerd tegen toepassing van het beoordelingskader van de Commissie van Beroep voor de periode voorafgaand aan 1 januari 2008 worden hierna besproken.

---

[4] Zie in dat verband ook het arrest Hoge Raad 9 oktober 2020, ECLI:NL:HR:2020:1603, overweging 3.3.3.
[5] Zie daarvoor PG 13 maart 2020, ECLI:NL:PHR:2020:284, overweging 3.9
[6] Zie Hoge Raad 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY4600, overweging 4.2.6
[7] Zie ook Commissie van Beroep Kifid, nr. 2021-0021 overwegingen 5.19 t/m 5.22.
[8] Zie HR 4 september 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI6319, rov. 3.5 (Van Regteren / VWK).

3.9 De commissie verwijst naar hetgeen zij hiervoor reeds in 3.1 en 3.2 opmerkte, voor wat betreft de consequenties in dit concrete geval van het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van het Kifid. Daaruit volgt reeds dat het in 2.10.3 opgenomen verweer niet opgaat. Binnen het door de Commissie van Beroep van het Kifid geschetste beoordelingskader is geen steun te vinden voor de redenering van Interbank die inhoudt dat in ieder geval geen rentevergoeding verschuldigd is voor de periode waarin de rente lager lag dan de referentierente. Uit dat beoordelingskader volgt dat de contractrente gedurende de looptijd in de pas moet blijven met de referentierente. Het verschil, dat gedurende de looptijd moet worden gehanteerd, wordt bij aanvang bepaald. In dit specifieke geval volgt daaruit dat de in rekening gebrachte rente 0,5 procentpunt lager moest blijven dan de referentierente.

3.10 Interbank heeft voorts gesteld dat de referentierente die door de Commissie van Beroep van het Kifid is gehanteerd in ieder geval niet de reële gemiddelde marktrente weergaf in de periode vóór 1 januari 2008. Zij heeft gesteld dat de stunttarieven van DSB de gemiddelde marktrente verstoorden, in ieder geval tussen 4 maart 2005 en 1 januari 2008. De commissie merkt op dat deze stellingen niet kunnen worden gevolgd. Allereerst blijkt uit het deskundigenrapport, gepubliceerd en te vinden op www.kifid.nl/uitspraken als Commissie van Beroep Kifid, 2019-005C, pagina's 12 en 13, dat daarin de situatie van DSB is opgemerkt en meegenomen. Daarnaast heeft de beroepscommissie recent opnieuw geoordeeld dat voor de periode vanaf 1 januari 1998 de referentierente dient te worden gehanteerd die volgt uit het deskundigen-rapport. Zie Commissie van Beroep, nrs. 2021-0015 en 2021-0021. Hetgeen door Interbank is gesteld over de toepasselijkheid van deze referentierente brengt de commissie dus niet tot een ander oordeel.

3.11 Dit betekent dat Interbank de door de consumenten verschuldigde kredietvergoeding in de periode vanaf 4 maart 2005 tot op de dag van deze uitspraak opnieuw zal moeten berekenen, om deze in de pas te houden met de referentierente. Daarbij dient Interbank het verschil tussen de kredietvergoeding en de referentierente zoals die was op 4 maart 2005 te handhaven gedurende de periode daarna.

3.12 Concreet betekent dit dat Interbank bij het dalen of stijgen van de marktrente over die periode de individuele kredietvergoeding moet laten meebewegen. Dat wil niet zeggen dat Interbank de kredietvergoeding bij een dalende of stijgende marktrente dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal kan in het algemeen als redelijk worden aangenomen.

Het verschil tussen de gemiddelde rente en de kredietvergoeding, zoals die was op het moment van het aangaan van de kredietovereenkomst, moet de Bank over de periode van 4 maart 2005 tot heden handhaven. Het bedrag dat de consumenten op basis van de door Interbank te maken berekening te veel aan rente hebben betaald, mag Interbank eerst in mindering brengen op het uitstaande kredietsaldo. Het meerdere dient Interbank aan de consumenten terug te betalen.

3.13 Het bedrag dat in het kader van de in overwegingen 3.12 en 3.13 uitgevoerde berekeningen zal worden verminderd met de reeds door Interbank uitbetaalde rentevergoeding van
€ 8.157,10.

3.14 Tot slot merkt de commissie op dat de vordering van de consumenten, die erop neerkomt dat Interbank haar website en compensatieplan in lijn brengt met het beoordelingskader van de Commissie van Beroep niet kan worden behandeld. Niet valt in te zien welk concreet eigen belang de consumenten daarbij hebben.

4. De beslissing

De Commissie beslist dat de Bank binnen zes weken na heden:

- de kredietvergoeding die de consumenten aan Interbank verschuldigd is in de periode vanaf 4 maart 2005 aanpast, zoals onder 3.11 tot en met 3.13 is weergegeven;
- het uitstaande saldo van de consumenten vermindert met het positieve verschil tussen de in die periode in rekening gebrachte en betaalde kredietvergoeding en de kredietvergoeding die Interbank in die periode in rekening mocht brengen;
- voor zover de berekende kredietvergoeding hoger ligt dan het uitstaande saldo, dient het meerdere aan de consumenten te worden betaald;
- dit bedrag mag door Interbank worden verminderd met het saldo van de reeds betaalde rentecompensatie, zijnde € 8.157,10.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.